

Foreningen til Ski-idrettens Fremme

lisa.nasholm@skiforeningen.no

Tillatelse til å plassere kjentmannspost i Spålen - Katnosa naturreservat

Foreningen til Ski-idrettens Fremme har søkt om tillatelse til å sette ut kjentmannsposter i Spålen – Katnosa naturreservat. Postene skal stå ute i tre år fra august 2014. Fylkesmannen mener at dette er en positiv form for enkel tilrettelegging for friluftsliv, som ikke vil være til skade for verneverdiene, og gir tillatelse på spesielle vilkår. Det er klagerett på dette vedtaket til Miljødirektoratet.

Bakgrunn

Foreningen til Ski-idrettens Fremme (Skiforeningen) søker i e-post datert 27. mars 2014 om tillatelse til å sette ut kjentmannsposter i Spålen – Katnosa naturreservat i Ringerike kommune. Det er søkt om å sette opp post både i Buskerud og i Oppland sin del av reservatet, og egen søknad er sendt Fylkesmannen i Oppland. Posten i Buskerud skal settes opp ved Prekestolen som ligger på en høyde mellom vannene Katnosa og Spålen.

Kjentmannsmerket er en kulturminne-turorientering med 50 poster fordelt på alle Markene i Oslo-området. Postene er valgt ut på grunn av sin spennende fortid eller særegne natur. Alle postene er samlet i en håndbok som selges i ca. 2500 eksemplarer. Skiforeningen estimerer at ca 300 – 500 personer besøker en slik utilgjengelig post som denne, i hele treårsperioden. Det går ingen sti inn til posten, og turgåere vil komme fra forskjellige retninger. Slitasjen på terrenget vil derfor bli spredt over et større område og dermed bli begrenset.

Søknaden gir ikke opplysninger om hvordan posten er utformet, men i henhold til tidligere liknende søknader fra Skiforeningen går Fylkesmannen ut i fra at det brukes samme type post som tidligere. Det vil si en grønnmalt treplate i A4-format med en laminert postplakat montert under pleksiglass. Posten monteres på stake eller stripses til et tre der jordsmonnet er tynt.

Skiforeningen har tidligere fått tillatelse til å plassere slike poster i Hurum/Burudåsen, Mørkgonga, og Oppkuven – Smeddalen naturreservater i Buskerud. Det er også gitt tillatelse til en post ved Finnerudseter i Spålen – Katnosa naturreservat, og denne står ute til 2015.

Fylkesmannens vurdering

Søknaden er behandlet etter verneforskriften for Spålen – Katnosa naturreservat og naturmangfoldloven (nml). Formålet med vern av reservatet er å bevare et forholdsvis urørt naturområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har særlig betydning for biologisk mangfold og er egenartet fordi det er et av de få gjenværende større skogområdene sentralt på Østlandet uten store tekniske inngrep. Området har særskilt naturvitenskapelig verdi ved at det har et stort

mangfold av vegetasjonstyper med forekomst av flere sjeldne og truede arter av sopp, lav og moser.

I verneområdet er det forbud mot tiltak som kan endre naturmiljøet som for eksempel oppføring av bygninger, anlegg, gjerder og andre varige eller midlertidige innretninger. Å sette ut orienteringsposter eller kjentmannsposter regnes normalt inn under dette forbudet. Dette for å styre hvor slike poster settes opp. En slik post vil generere mer ferdsel i området der den settes opp, og det er viktig at poster settes opp på lokaliteter som tåler slik økt ferdsel. Det er ingen spesifiserte dispensasjonshjemler for å gi tillatelse til slike tiltak, så derfor må søknaden behandles etter den generelle dispensasjonshjemmelen i forskriftens § 8. Denne sier at forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Fylkesmannen skal legge naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper (§§ 8 – 12), jf § 7, til grunn i vurderingen, og skal vise hvordan disse er vektlagt.

Det framgår av naturmangfoldlovens § 8 at kravet til kunnskapsgrunnlaget skal være oppfylt før myndighetene fatter vedtak i saken. I høringsutkastet til verneforslag for områdene i Marka fra 1989 står det at verneverdiene i Spålen – Katnosa er knyttet til granskog-dominerte representative montane barskogområder med sjeldne lavarter og stort mangfold av plantearter og vegetasjonstyper. Området er lite berørt av tekniske inngrep og er rikt på kulturminner. I Artskart fra artsdatabanken er det registrert noen trua og sårbare arter i området rundt Prekestolen. Dette er lavarter og vedboende sopp som langt trolskjegg (VU) og lappkjuke (EN). I Naturbase er det ikke registrert noen viktige naturtyper i området der posten skal settes ut.

På bakgrunn av dette mener Fylkesmannen at kunnskapsgrunnlaget er godt nok til å kunne si at plassering av en post i dette området vil ha svært liten negativ effekt på verneverdiene. Vegetasjonen i granskog tåler normalt en del ferdsel, og de trua og sårbare artene vil ikke bli vesentlig påvirket av ferdselen. Vi mener at kravet til kunnskapsgrunnlaget i § 8 i nml er oppfylt i denne saken, og vi vil derfor legge liten vekt på føre-var-prinsippet i § 9 i nml.

Når det gjelder den samlede belastningen på verneområdet er den av en viss betydning. I Spålen – Katnosa er det et nettverk av gamle ferdsels- og drifteveier, noen koier og setrer og gamle fløtningsanlegg. Området er myr brukt til friluftsliv, og det er en del merkede stier og skiløyper i reservatet. Alt er enkelt tilrettelagt. Det er noe slitasje og forsøpling som følge av ferdsel, spesielt ved leirplasser rundt vannene. Fylkesmannen kjenner ikke til at det foreligger planer om større aktivitet innenfor verneområdet i framtiden. Det omsøkte tiltaket kan føre til noe økt ferdsel i reservatet og dermed en liten økning i belastningen. Vi mener likevel at dette er et område som tåler en viss økning i belastningen fra enkel ferdsel, og vi vil derfor legge liten vekt på prinsippet om samlet belastning i denne saken, jf § 10 i nml.

På grunn av at det omsøkte tiltaket har et svært lite omfang, mener vi at det er lite sannsynlig at det vil føre til miljøforringelse. Vi vil sette vilkår i en eventuell tillatelse for å forhindre skade. Dersom det likevel skulle skje skade på naturmangfoldet, skal dette rettes opp av tiltakshaver for tiltakshavers egen regning. Prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver er vurdert og tillagt noe vekt i denne saken, jf § 11 i nml.

Det følger av naturmangfoldloven § 12 at det skal tas utgangspunkt i miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder for å unngå eller begrense skade på naturmangfoldet.

Skiforeningen plasserer postene på en stake, eller stripser dem fast til et tre. Dette er en miljøforsvarlig metode. Det er ikke aktuelt å skru eller spikre posten fast til trær. Fylkesmannen har mulighet til å sette vilkår om metode og plassering av postene, og på den måten sikre en miljøforsvarlig løsning. Vi mener derfor at tiltaket er i samsvar med prinsippet i nml § 12 og vi har lagt vekt på dette i vurderingen av søknaden.

Fylkesmannens konklusjon

Spålen – Katnosa har i hovedsak verdi som stort, sammenhengende barskogområde med tilhørende landskapselementer, og er forholdsvis urørt av tekniske inngrep. De omsøkte tiltakene vil ikke ha noen vesentlig negativ virkning på verneverdiene. Sjeldne eller trua arter blir ikke berørt av tiltaket. Det vil kunne påvirke urørtheten i området for perioden posten står ute, men vi mener ikke at dette er av vesentlig betydning, siden det er en svært enkel innretning. Vi mener at tiltaket ikke er i strid med verneformålet, og vilkårene for å gi tillatelse etter § 8 i verneforskriften er derfor oppfylt.

Friluftsliv er positivt for den enkelte og for samfunnet, og er et viktig tilskudd til livskvalitet. Fylkesmannen er positiv til naturvennlig friluftsliv som ikke er til skade for verneverdiene. Plassering av enkle poster på egnede steder i skog og mark kan være et bidrag til å få flere folk ut i naturen, og dette er en type tilrettelegging som vi vil gi tillatelse til, på spesielle vilkår.

Vedtak

Fylkesmannen i Buskerud gir Foreningen til Ski-idrettens Fremme ved Lisa Näsholm tillatelse til å sette opp en kjentmannspost ved Prekestolen i Spålen – Katnosa naturreservat.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i forskrift av 14. februar 2014 om vern av Spålen – Katnosa naturreservat § 8.

Tillatelsen er gitt på følgende vilkår:

- Posten kan stå ute i tre år fra 1. august 2014 – 31. desember 2017
- Posten skal plasseres i nærheten av Prekestolen, slik kartet i søknaden viser
- Skiforeningen er ansvarlig for at posten fjernes etter endt periode
- Hvis posten skal festes til et tre, skal det brukes strips
- Håndboka for kjentmannspostene skal opplyse om at posten ligger innenfor et verneområde med spesielle regler
- Fylkesmannen kan til enhver tid trekke tilbake tillatelsen dersom det viser seg at postene fører til for stor slitasje.

Denne tillatelsen er gitt i henhold til verneforskriften for Spålen – Katnosa. Det må innhentes egne tillatelser i henhold til annet aktuelt lovverk som eventuelt blir berørt.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker, jmfør forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Fylkesmannen. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å

gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes. Informasjonsark om klage på forvaltningsvedtak kan lastes ned fra statlig blankettarkiv www.signiform.no – Klage på forvaltningsvedtak.

Med hilsen

Even Knutsen
fagkoordinator

Trine Nordli

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift

Kopi på e-post til:

Ringerike kommune	Postboks 123 Sentrum	3502	Hønefoss
Fylkesmannen i Oppland	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Statens naturoppsyn			